

АНАЛІЗ СУТНОСТІ СИСТЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

ANALYSIS OF THE ESSENCE OF THE SYSTEM OF INVESTMENT SECURITY OF THE ENTERPRISE

Доведено важливість проведення аналізу системи інвестиційної безпеки підприємства. Певні поняття й елементи потребували додаткових уточнень з врахуванням специфіки як системи фінансової безпеки підприємства, так і економічної. Розглянуто сутність системи як такої. Визначено, що під системою слід розуміти сукупність підсистем й їх елементів, що пов'язані між собою певними зв'язками або ж ізольовані один від одного, але націлені формувати єдине ціле та досягати єдиної мети. Представлено структурну мережу системи фінансової безпеки підприємства. Встановлено, що система інвестиційної безпеки займає ключове місце в системі фінансової безпеки підприємства. В результаті, було визначено, що систему інвестиційної безпеки підприємств слід розглядати як множину елементів, які сумарно дозволяють забезпечити стан захисту інвестицій від будь-яких форм небезпеки, і сприяти досягненню безпечних умов для розвитку й підвищення системи економічної безпеки. Сформовано власне бачення щодо основних суб'єктів й об'єктів системи інвестиційної безпеки підприємства. Доведено, що суб'єктів системи інвестиційної безпеки підприємства слід розділити. Визначено, що їх слід розділити на дві окремі, але взаємопов'язані категорії: зовнішні та внутрішні. Було зазначено, об'єкти системи інвестиційної безпеки підприємства це самі інвестиції, які у вигляді капіталовкладень формують безпечні умови для розвитку соціально-економічної системи. Іншим об'єктом інвестиційної безпеки підприємств можуть виступати безпосередні й потенційні інвестори, які вже відіграють роль зовнішніх суб'єктів. В результаті, вони мають подвійну роль для системи інвестиційної безпеки підприємства. Представлено місце суб'єктів й об'єктів системи інвестиційної безпеки в загальній структурі економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: інвестиції, система, система інвестиційної безпеки, підприємство, фінансова безпека.

The purpose of the study is to analyze the essence of the company's investment safety system. The importance of analyzing the system of investment security of an enterprise is proved. Certain concepts and elements needed additional clarifications, taking into account the specifics of both the financial security system of the enterprise and the economic one. The essence of the system as such is considered. It has been determined that a system should be understood as a set of subsystems and their elements that are interconnected by certain connections or isolated from each other, but aimed at forming a single whole and achieving a single goal. The structural network of the enterprise's financial security system is presented. It has been established that the system of investment security occupies a key place in the system of financial security of an enterprise. As a result, it was determined that the system of investment security of enterprises should be considered as a set of elements that together will ensure the state of protection of investments from any form of danger, and contribute to the achievement of safe conditions for the development and improvement of the economic security system. Formed own vision of the main subjects and objects of the system of investment security of the enterprise. It is proved that the subjects of the enterprise investment security system should be divided. It has been established that they should be divided into two separate but interrelated categories: external and internal. It was noted that the objects of the enterprise investment security system are the investments themselves, which, in the form of investments, form safe conditions for the development of the socio-economic system. Another object of investment security of enterprises can be direct and potential investors, already playing the role of external actors. As a result, they have a dual role for the enterprise's investment security system. The place of subjects and objects of the investment security system in the overall structure of the economic security of the enterprise is presented.

Key words: investments, system, investment security system, enterprise, financial security.

УДК 658:830.322

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.3-1>

Васильєва С.М.¹

аспірант кафедри фінансів та обліку,
Львівський державний університет
внутрішніх справ

Solomiya Vasylieva

Lviv State University of Internal Affairs

Постановка проблеми. Кожна соціально-економічна система в Україні сьогодні відчули на собі проблеми забезпечення безпеки, внаслідок повномасштабної війни, яку введе проти нашого народу російська федерація. Відбуваються суттєві зміни пріоритетів системи безпеки, забезпечення безпекової діяльності, тощо.

Для української економіки, яка переживає не найкращі свої часи, немає більш важливої фундаментальної наукової та практичної проблеми, ніж проблема формування в країні клімату, сприятливого для ведення підприємницької діяльності та створення умов, що зумовлюють мотивацію суб'єктів господарювання до інвестування. Це би дозволило національній економіці «вживати» в

складних умовах, які настали внаслідок пандемії COVID-19 та повномасштабної війни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Важливі аспекти елементів системи інвестиційної безпеки підприємства розкривалися в роботах таких вчених як О. І. Барановський, Т. Г. Васильців, В. М. Геєць, Р. І. Гринько, Т. В. Давидюк, Т. Р. Данилишин, О. О. Кучеренко, В. С. Пономаренко, Г. Пастернак-Тарануценко, А. М. Ткаченко, А. Фалович, І. А. Федоренко та інші. Однак ряд теорій й концепцій щодо самої сутності поняття «система інвестиційної безпеки підприємства» досі залишаються не розкритими в повній мірі, що і зумовило вибір даної тематики і її сучасну актуальність.

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5381-8178>

Метою дослідження є аналіз сутності системи інвестиційної безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні вже більше 9 місяців соціально-економічні системи в Україні намагаються адаптуватися до сучасних реалій. Не слід забувати, що від виживання підприємств залежить система економічної безпеки регіону й держави в цілому. Але спершу слід детально розібрати, що взагалі з себе являє поняття «система».

Поняття «система» давно увійшла до академічного обігу, застосовуються в багатьох наукових дослідженнях. Ці обставини свідчать, з одного боку, про важливість цієї категорії, з іншого – про те, що їхнє застосування стало «спільним місцем», і в науковій літературі не приділяється належної уваги розкриттю самої її сутності. Апріорі передбачається, що вченій спільноті немає сенсу пояснювати загальноприйняті речі, оскільки вони ніби і так усім відомі. Такий підхід має два недоліки. По-перше, немає єдиного трактування «системи» у різних науках. По-друге, для розкриття його сутнісної природи треба враховувати різноманіття видів систем (наприклад, при всій спільності в розумінні біологічної та технічної системи, вони можуть характеризуватись різною структурою, тощо).

На думку, О. Правдивеця [1], система – це універсальна дефініція, яка використовується по відношенню до різноманітних предметів, явищ і процесів.

На нашу думку, під поняттям «система» слід розуміти сукупність підсистем й їх елементів, що пов'язані між собою певними зв'язками або ж ізольовані один від одного, але націлені формувати єдине ціле та досягати єдиної мети.

На нашу думку, центральне місце в структурі системи економічної безпеки, займає система фінансової безпеки підприємства. В цілому, розуміння її сутності відрізняється в залежності від бачення того чи іншого науковця. До прикладу, В. Сусіденко, О. Сусіденко [2] наголошують, що система фінансової безпеки підприємства – це сукупність елементів, які спроможні надати належний рівень захисту фінансовій сфері від негативного впливу загроз.

Ми вважаємо, що під системою фінансової безпеки підприємства слід розуміти множину структурних елементів, які сумарно дозволяють забезпечити захист усіх фінансових ресурсів, які є в розпорядженні підприємства, та тих, що надходять у вигляді інвестицій від будь-яких зовнішніх і внутрішніх форм небезпек, та сприяти досягненню високого рівня економічної безпеки.

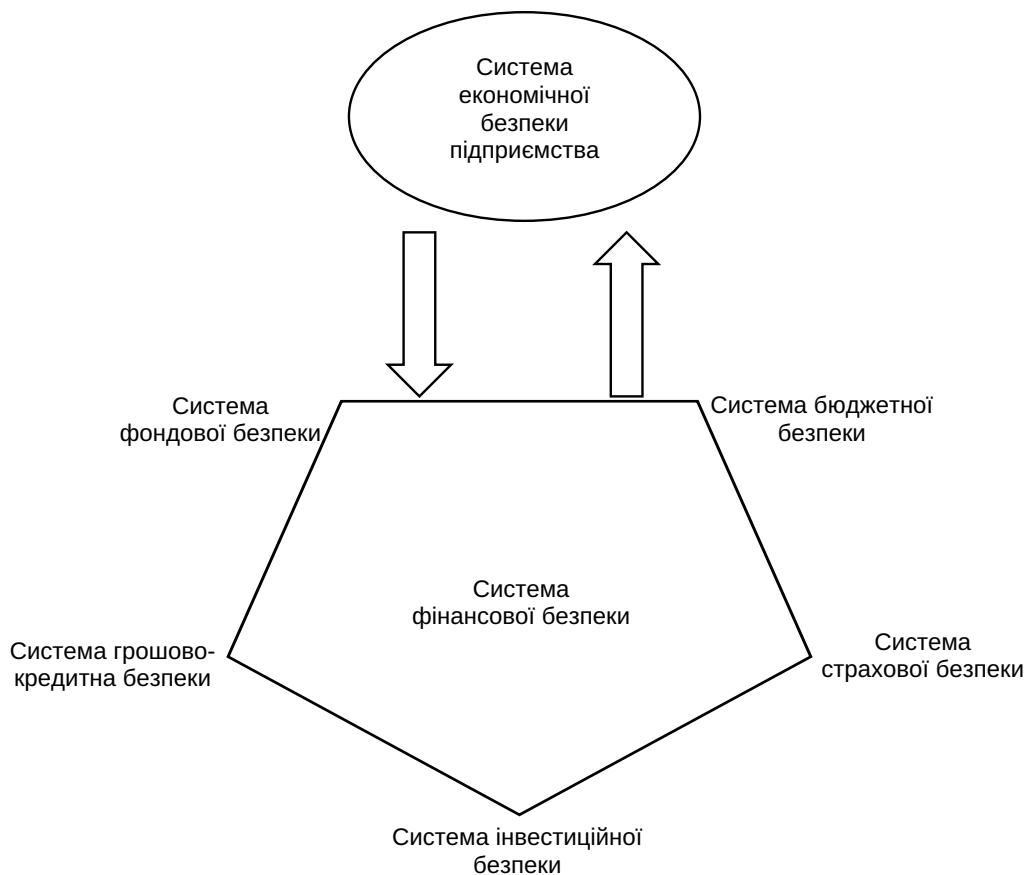

Рис. 1. Структурна мережа системи фінансової безпеки підприємства

Джерело: сформовано автором

Структурна мережа системи фінансової безпеки підприємства представлена на рис. 1. В цій структурі, ключове місце посідає система інвестиційної безпеки підприємства.

На думку О. Наконечної й В. Ніколаюка [3], система інвестиційної безпеки підприємства – це середовище, яке постійно повинно протидіяти деструктивним факторам впливу та ефективно використовувати позитивні фактори для підвищення її рівня.

Як зазначає Г. Блакіта і Т. Ганущак [4], система інвестиційної безпеки підприємства є тісною частиною фінансової та відповідає за інвестиційні проекти. Цікавою думкою є те [5], що систему інвестиційної безпеки можна розглядати як сферу впливу на інвестування, яка через комплекс заходів, процесів й елементів може їх захистити.

Ми готові стверджувати, що під системою інвестиційної безпеки підприємства слід розуміти

множину елементів, які сумарно дозволять забезпечити стан захисту інвестицій від будь-яких форм небезпеки, і сприяти досягненню безпечних умов для розвитку й підвищення системи економічної безпеки.

Інвестиційна безпека відіграє повноцінну системну роль на підприємстві, а отже, має власних суб'єктів та об'єктів. С. Мошенський [6] наголошує, що об'єктом інвестиційної безпеки підприємства є саме активна інвестиційна діяльність.

Інвестиційну політику підприємства розглядає об'єктом інвестиційної безпеки І. Ясіновська й С. Ситник [7].

На думку К. Kolegowicz [8] суб'єкти системи інвестиційної безпеки підприємства – це фахівці із забезпечення безпеки й самі інвестори. Проте, на нашу думку, суб'єкти системи інвестиційної безпеки підприємств слід розділяти. Вважаємо за доцільне розділити суб'єктів інвестиційної безпеки підприємства на дві окремі, але взаємопов'язані

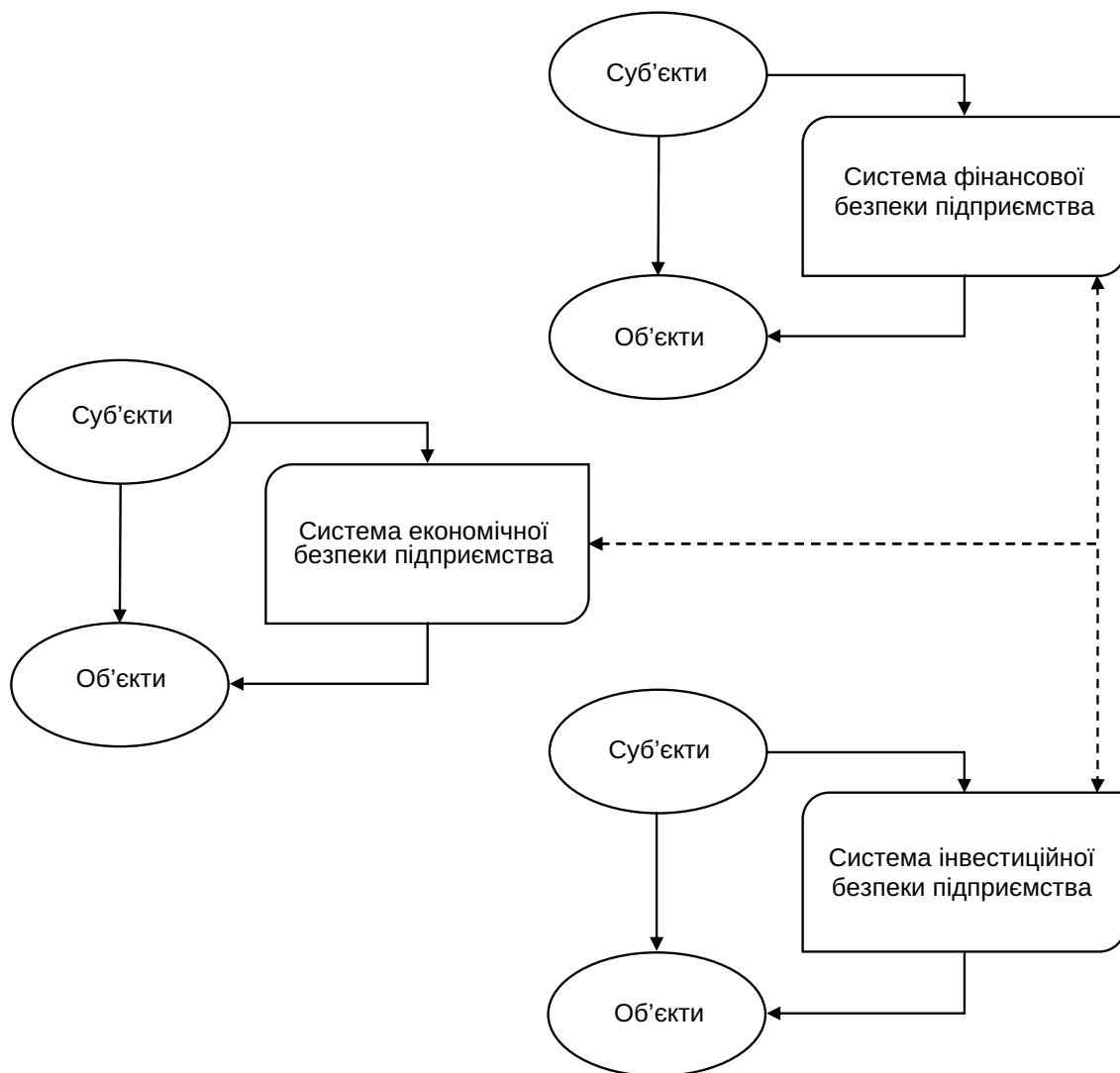

Рис. 2. Місце суб'єктів й об'єктів системи інвестиційної безпеки в загальній структурі економічної безпеки підприємства

Джерело: сформовано автором

категорії: зовнішні та внутрішні. Таким чином, ми отримуємо:

1. Внутрішні суб'єкти інвестиційної безпеки підприємства. До них віднесемо: працівників служби економічної безпеки, в обов'язки яких входить моніторинг інвестицій; працівників таких підрозділів як бухгалтерія, фінансово-економічний відділ, відділ внутрішнього аудиту, відділ роботи з інвесторами, відділ інноваційної політики, тощо.

2. Зовнішні суб'єкти інвестиційної безпеки підприємства. На нашу думку, саме існування зовнішніх суб'єктів інвестиційної безпеки підприємства повинно бути в обов'язковому порядку, оскільки – це самі ті інвестори, які інвестують в соціально-економічну систему й прагнуть забезпечити її високий рівень економічної безпеки. Щодо об'єктів інвестиційної безпеки підприємства, то на нашу думку, їх слід розділити на дві групи. Перш за все, це самі інвестиції, які у вигляді капіталовкладень формують безпечні умови для розвитку соціально-економічної системи. Іншим об'єктом інвестиційної безпеки підприємств можуть виступати безпосередні й потенційні інвестори, які вже відіграють роль зовнішніх суб'єктів. В результаті, на нашу думку, вони мають подвійну роль для системи інвестиційної безпеки підприємства.

Слід зазначити, що усі три системи – економічна, фінансова й інвестиційна, тісно пов'язані між собою, при чому такий зв'язок проявляється з врахуванням їх основних суб'єктів та об'єктів (рис. 2).

При цьому, метою системи інвестиційної безпеки підприємства є розроблення й реалізація множини елементів та заходів для забезпечення стан захисту інвестицій від будь-яких форм небезпеки через збереження ресурсного балансу шляхом формування безпечних умов для розвитку й досягнення інтересів системи економічної безпеки.

Висновки. Таким чином, слід зазначити що сьогодні, комплексний аналіз теоретичних підходів у забезпеченні інвестиційної безпеки підприємств відіграє важливу роль для побудови ефектної системи фінансової й економічної безпеки. Проведення такого роду аналізу, показує нам, що ключове місце займає система інвестиційної безпеки підприємства, елементи якої досі не мають єдиного наукового бачення. Певні поняття й елементи потребували додаткових уточнень з врахуванням специфіки як системи фінансової безпеки підприємства, так і економічної.

Сам по своїй природі будь-який бізнес має мотивацію до інвестування та інновацій. Значною мірою ця ситуація пояснюється тим, що економічне середовище, в якому функціонує бізнес, повільно змінюється. Після перемоги України такі зміни будуть відбуватись у напрямку створення сприятливих для діяльності суб'єктів господарювання умов.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Правдивець О. Про сутність поняття система економічної безпеки держави. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2022. № 3 (67). С. 36.
2. Сусіденко В. Т. Концепція системи фінансової безпеки торговельного підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2015. № 13. С. 190–193
3. Наконечна О. С., Ніколаюк В. В. Інвестиційна безпека промислових підприємств: науково-методичні підходи до оцінювання. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. Вип. 4 (4). С. 206
4. Blakya G., Ganushchak T. Enterprise financial security as a component of the economic security of the state. *Investment Management and Financial Innovations*, 2019. № 15 (2). P. 248–256.
5. J. Dehghani, Economic evaluation & investment risk analysis in renewable projects: A case study of Iran, MSc Thesis, Iran University of Science & Technology, 2017.
6. Мошенський С. З. Фондовий ринок та інституційне інвестування в Україні: вплив на інвестиційну безпеку держави: монографія. Житомир : ЖДТУ, 2008. 432 с. С. 32.
7. Yasinovska, K. Sytnyk, Actual problems of improving the investment attractiveness of Ukraine's economy. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Vol. 21.12, pp. 303–308.
8. Kolegowicz K., The influence of investment decisions on changes in employment in production enterprises in poland. *Scientific papers of silesian university of technology organization and management series*. 2019. № 138. P. 109.

REFERENCES:

1. Pravdyvets' O. (2022) Pro sutnist ponyattya systema ekonomichnoyi bezpeky derzhavy [On the essence of the concept of the system of economic security of the state]. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK»*, no. 3 (67), p. 36.
2. Susidenko V. T. (2015) Kontseptsiya systemy finansovoyi bezpeky torhovel'noho pidpryyemstva [The concept of the financial security system of a trade enterprise]. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Ekonomika i menedzhment*, no. 13, pp. 190–193.
3. Nakonechna O.S., (2016) Nikolayuk V.V. Investytsiyna bezpeka promyslovykh pidpryyemstv: naukovo-metodychni pidkhody do otsinyuvannya [Investment security of industrial enterprises: scientific and methodical approaches to assessment]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnya*, vol. 4. (4), p. 206.
4. Blakya G., Ganushchak T. (2019) Enterprise financial security as a component of the economic security of the state. *Investment Management and Financial Innovations*, vol. 15 (2), pp. 248–256.
5. J. Dehghani, (2017) Economic evaluation & investment risk analysis in renewable projects: A case study of Iran, MSc Thesis, Iran University of Science & Technology.

6. Moshens'kyy S. Z. [2008] Fondovyy rynek ta instytutsiyne investuvannya v Ukraini: vplyv na investytsiynu bezpeku derzhavy [The stock market and institutional investment in Ukraine: impact on the investment security of the state]: monohrafiya. Zhytomyr: ZHDTU, 432 p.

7. Yasinovska, K. Sytnyk, (2011) Actual problems of improving the investment attractiveness of Ukraine's

economy. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, Lviv, vol. 21.12, pp. 303–308.

8. Kolegowicz K., (2019) The influence of investment decisions on changes in employment in production enterprises in poland. *Scientific papers of silesian university of technology organization and management series*, no. 138, p. 109.